

ADVIES

CRB-NAR 2012 - 1243

Evaluatie van de bijkomende sectorale
opleidingsinspanningen

Advies over de evaluatie van de bijkomende sectorale opleidingsinspanningen

Brussel
30-10-2012

Advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad

1 Retroacta

De directeur-generaal van de algemene directie Collectieve arbeidsbetrekkingen heeft, ter uitvoering van artikel 3, § 3 van het koninklijk besluit van 11 oktober 2007 tot invoering van een bijkomende werkgeversbijdrage ten bate van de financiering van het betaald educatief verlof, bij brief van 10 mei 2012 aan de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad de volgende documenten bezorgd:

- een lijst van sectoren die in 2011 voldoende opleidingsinspanningen hebben gerealiseerd (positieve lijst);
- een lijst van sectoren die in 2011 onvoldoende opleidingsinspanningen hebben gerealiseerd (negatieve lijst).

De negatieve lijsten omvatten:

- de sectoren die voor de door artikel 3, § 1 van het koninklijk besluit van 11 oktober 2007 vastgestelde datum bij de griffie van de algemene directie Collectieve arbeidsbetrekkingen van de fod WASO geen collectieve arbeidsovereenkomst (cao) hebben neergelegd die voldoet aan de wettelijke en verordenende voorwaarden;
- de sectoren die een conforme cao hebben neergelegd, maar na de door het voornoemde koninklijk besluit van 11 oktober 2007 vastgestelde datum.

De dagelijkse besturen van de twee Raden hebben de gemengde subcommissie Evaluatie van de bijkomende sectorale opleidingsinspanningen belast met het onderzoek van de lijsten.

De subcommissie heeft de door het bestuur bezorgde lijsten aandachtig onderzocht. In het kader van dat onderzoek hebben de Raden beslist dat de sectoren die een conforme cao hadden gesloten, maar ze te laat hadden ondertekend of neergelegd, elementen ter rechtvaardiging van die vertraging zouden kunnen bezorgen.

Meer algemeen werd besloten de sociale partners van de sectoren die in 2011 voorkomen op de negatieve lijsten (omdat er geen collectieve arbeidsovereenkomst conform het koninklijk besluit van 11 oktober 2007 werd gesloten of omdat de collectieve arbeidsovereenkomst te laat werd ondertekend of neergelegd) de mogelijkheid te geven gezamenlijk eventuele relevante verduidelijkingen en correcties aan te brengen wat de situatie van hun sector betreft.

In dit advies wordt rekening gehouden met alle opmerkingen die de sectoren tot 1 oktober 2012 hebben bezorgd.

Op verslag van de gemengde subcommissie, die is samengekomen op 7 september en 1 oktober, hebben de Raden op 30 oktober 2012 het volgende eenparige advies uitgebracht.

2 Wettelijk en verordenend kader

2.1 *De interprofessionele akkoorden en de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact*

In het interprofessioneel akkoord 1999-2000 zijn de sociale partners de verbintenis aangegaan bijkomende opleidingsinspanningen te leveren met als doel over een periode van 6 jaar te komen tot een inspanning ten belope van 1,9 % van de totale loonmassa van de ondernemingen. Die verbintenis werd bevestigd in de interprofessionele akkoorden voor 2001-2002 en 2003-2004.

Artikel 30, § 1 van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact¹ heeft aan die verbintenis een mechanisme gekoppeld dat toelaat een aanvullende bijdrage voor het betaald educatief verlof vast te stellen, wanneer wordt geconstateerd dat de doelstelling met betrekking tot de globale opleidingsinspanning van de ondernemingen niet wordt gehaald. Er is het volgende bepaald:

"Wanneer de globale inspanningen inzake opleiding van alle werkgevers die ressorteren onder de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités samen niet minstens 1,9 % van de totale loonmassa van die ondernemingen bedragen, kan de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad en onder de voorwaarden en nadere regels die Hij bepaalt, voor de ondernemingen behorend tot de sectoren die onvoldoende opleidingsinspanningen realiseren, de werkgeversbijdrage voor de financiering van het educatief verlof verhogen met 0,05 %."

Artikel 30, § 2 van die wet heeft de criteria verduidelijkt voor het bepalen of een sector al dan niet voldoende opleidingsinspanningen levert. Volgens die bepaling wordt beschouwd als sector die onvoldoende opleidingsinspanningen realiseert, "de sector waar, in het jaar waarop de meting van de globale inspanning van 1,9 % [...] betrekking heeft, geen collectieve arbeidsovereenkomst inzake bijkomende opleidingsinspanningen van kracht is die jaarlijks de inspanning met 0,1 procentpunten verhoogt of die voorziet in een jaarlijkse toename van de participatiegraad aan vorming en opleiding met minstens 5 procentpunten."

Artikel 30, § 3 luidt als volgt: "De vaststelling dat de in § 1 bepaalde globale inspanningen inzake opleiding al dan niet 1,9 % van de totale loonmassa van die ondernemingen bedragen, wordt beoordeeld op basis van het in artikel 5 van de wet van 26 juli 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen bedoeld technisch verslag van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. Voormeld verslag heeft betrekking op de globale inspanningen inzake opleiding van het jaar voorafgaand aan dit waarop dit verslag wordt uitgebracht.

Voor de jaren waarvoor de vernieuwde sociale balansen bedoeld in de adviezen nummers 1.536 en 1.573 van de Nationale Arbeidsraad van toepassing zijn, zal voormeld verslag gebaseerd zijn op deze vernieuwde sociale balansen.

¹ Zoals gewijzigd door artikel 24 van de wet van 17 mei 2007 houdende uitvoering van het interprofessioneel akkoord voor de periode 2007-2008.

Indien de sociale partners in het kader van het interprofessioneel akkoord een unaniem advies uitbrengen waarin staat dat zij van oordeel zijn dat een bijkomende analyse nodig is omdat het verschil tussen de op basis van het eerste lid bedoeld technisch verslag vastgestelde globale inspanning enerzijds en de te realiseren 1,9 % van de loonmassa anderzijds dermate beperkt is, zal de vaststelling gebeuren op basis van een bijkomende bevestiging van de vormingsgegevens door de Nationale Bank. Deze bijkomende vaststelling dient te worden gegeven uiterlijk in de loop van het derde kwartaal van het jaar volgend op dat waarin het verslag werd uitgebracht."

In het interprofessioneel akkoord 2007-2008 is bovendien het volgende opgenomen:

"De sociale partners zijn van oordeel dat vorming een verantwoordelijkheid is van beide partijen, m.n. de werkgever en de werknemer. In die geest en overeenkomstig het Generatiepact willen ze de sectoren responsabiliseren door naar aanleiding van het tweejaarlijkse sectorale overleg in elke sector concrete pistes te ontwikkelen om ofwel de inspanning jaarlijks met 0,1% te verhogen, ofwel een toename van de participatiegraad met 5% te realiseren. Alle sectoren zullen deze inspanning aanhouden zolang de algemene doelstelling van 1,9% niet gehaald is."

2.2 Koninklijk besluit van 11 oktober 2007 tot invoering van een bijkomende werkgeversbijdrage ten bate van de financiering van het betaald educatief verlof voor de werkgevers die behoren tot sectoren die onvoldoende opleidingsinspanningen realiseren in uitvoering van artikel 30 van de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact

De voorwaarden waaraan de in artikel 30, § 2 van de voornoemde wet van 23 december 2005 bedoelde collectieve arbeidsovereenkomst moet voldoen, werden verduidelijkt in de artikelen 2 en 3, § 1 van het voornoemde koninklijk besluit van 11 oktober 2007.

Artikel 3, § 1 van dat koninklijk besluit, zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 23 december 2008, luidt als volgt: "De collectieve arbeidsovereenkomst inzake bijkomende opleidingsinspanningen moet op de griffie van de Algemene Directie Collectieve arbeidsbetrekkingen van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg neergelegd worden, uiterlijk op 1 september van het jaar waarin de collectieve arbeidsovereenkomst in werking treedt. Als overgangsmaatregel wordt de datum vastgelegd op 1 november voor de collectieve arbeidsovereenkomsten die in 2008 in werking treden."

Datzelfde koninklijk besluit verduidelijkt de voorwaarden en stelt de concrete regels vast voor de tenuitvoerlegging van de wettelijke bepalingen. In dat besluit wordt met name de procedure geregeld voor de vaststelling van de definitieve lijst van de sectoren die onvoldoende opleidingsinspanningen realiseren, inzonderheid de nadere regels voor de tussenkomst van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de Nationale Arbeidsraad in die procedure.

Zo bepaalt artikel 3, § 2 het volgende:

Uiterlijk één maand na het verstrijken van de termijn waarbinnen de sectoren de collectieve arbeidsovereenkomsten op de griffie van de algemene directie Collectieve arbeidsbetrekkingen moeten neerleggen, "maakt de directeur-generaal van de Algemene Directie van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, ter informatie, de lijst van sectoren die een collectieve arbeidsovereenkomst conform de voorwaarden van dit besluit hebben neergelegd, over aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven."

Artikel 3, § 3 voegt er het volgende aan toe:

"Uiterlijk op 1 juni van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de bijdrage verschuldigd kan zijn, maakt de directeur-generaal van de Algemene Directie van de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg de lijst van sectoren die onvoldoende opleidingsinspanningen realiseren, over aan de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven voor advies.

Uiterlijk op 31 december van het jaar voorafgaand aan het jaar waarin de bijdrage verschuldigd kan zijn, maken de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven hun gezamenlijk advies over aan de Minister van Werk."

Artikel 3, § 4 bepaalt ten slotte het volgende: "Op basis van dit advies of, bij ontstentenis hiervan, na het verstrijken van de in § 3, tweede lid, bedoelde termijn, stelt de Minister van Werk de definitieve lijst van de sectoren die onvoldoende opleidingsinspanningen realiseren, vast bij ministerieel besluit. Voormelde lijst wordt aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid overgemaakt uiterlijk op 15 januari van het jaar waarin de bijdrage verschuldigd kan zijn."

3 Standpunt van de Raden

3.1 Algemene beschouwingen

De Raden hebben, in het kader van de in punt II vermelde bepalingen, een grondig onderzoek gewijd aan de lijsten zoals ze door de algemene directie Collectieve arbeidsbetrekkingen van de federale overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal overleg (fod WASO) voor 2011 werden bezorgd.

Ze bedanken de vertegenwoordigers van de fod WASO voor hun waardevolle medewerking.

Ze merken op dat het door het bestuur bezorgde document twee lijsten bevat, namelijk een positieve lijst van de sectoren die voldoende inspanningen inzake voortgezette opleiding realiseren ingevolge artikel 3, § 2 van het voornoemde koninklijk besluit van 11 oktober 2007 en een lijst van de sectoren die onvoldoende inspanningen inzake voortgezette opleiding realiseren ingevolge artikel 3, § 3 van datzelfde koninklijk besluit. In de negatieve lijst wordt voor elke sector een motivatie A of B vermeld: motivatie A voor de sectoren die geen collectieve arbeidsovereenkomst conform het voornoemde koninklijk besluit van 11 oktober 2007 hebben gesloten en motivatie B voor de sectoren die een collectieve arbeidsovereenkomst conform dat koninklijk besluit hebben gesloten, maar te laat. Gezien de bijzondere moeilijkheden in 2011, hebben de sociale partners beslist dat de uiterste datum voor de neerlegging van de CAO 1 november 2011 is. Voor de opstelling van dit advies hebben de Raden zich met bijzondere aandacht gebogen over de reacties van de sectoren.

De Raden vinden immers dat ze bij hun beoordeling van de door de sectoren gerealiseerde opleidingsinspanningen absoluut rekening moesten houden met twee essentiële voorwaarden, namelijk enerzijds zorgen voor de strikte naleving van de voorwaarden die zijn gesteld in de voornoemde wet van 23 december 2005 en het voornoemde koninklijk besluit van 11 oktober 2007, wat de opstelling van de lijsten betreft, en anderzijds het legitieme specifieke karakter, de eigen situatie van elke sector in aanmerking nemen.

3.2 Criteria ter rechtvaardiging van de aanpassing van de lijst van sectoren waar voor 2010 geen collectieve arbeidsovereenkomst inzake bijkomende opleidingsinspanningen van kracht is die jaarlijks de inspanning met 0,1 procentpunten verhoogt of die voorziet in een jaarlijkse toename van de participatiegraad aan vorming en opleiding met minstens 5 procentpunten, zoals die lijst werd bezorgd door de algemene directie Collectieve arbeidsbetrekkingen van de fod WASO.

3.2.1 Inaanmerkingneming van legitieme redenen van vertraging voor de ondertekening en/of de neerlegging van de cao's

De Raden hebben bij de bespreking van de door de fod WASO bezorgde lijsten geconstateerd dat een aantal sectoren, hoewel ze een cao conform de wettelijke en verordenende verplichtingen hebben gesloten, toch op de negatieve lijsten staan, alleen omdat ze hun cao over de opleidingsinspanningen te laat hebben ondertekend of neergelegd.

Na onderzoek van de opmerkingen van de betrokken sectoren is evenwel gebleken dat een aantal sectoren het hoofd hebben moeten bieden aan legitieme moeilijkheden die de geconstateerde vertragingen kunnen verklaren, zoals een administratief probleem bij de neerlegging van de cao, vertragingen in de onderhandelingen op sectorniveau over andere punten dan de beroepsopleiding of nog de onmogelijkheid om een vergadering van het paritair comité te beleggen in juli en augustus.

De Raden zijn vooreerst van mening dat de sectoren die hun cao te laat hebben neergelegd bij de griffie van de algemene directie Collectieve arbeidsbetrekkingen, maar die een cao hadden gesloten voor de uiterste datum voor de neerlegging bij de griffie, niet op de negatieve lijst moeten worden geplaatst.

Ze vinden ook dat de legitieme redenen van vertraging die gezamenlijk worden aangegeven door de sociale partners van de sectoren die hun cao hebben ondertekend na de uiterste datum voor de neerlegging bij de griffie, in aanmerking kunnen worden genomen op voorwaarde dat er voor het jaar waarin die cao geldt een duidelijke rechtsverbintenis is om een opleidingsinspanning conform de wettelijke en verordenende verplichtingen te leveren, op voorwaarde dat die ook nog daadwerkelijk voldoende effect kan sorteren voor het betrokken opleidingsjaar.

3.2.2 Verlenging van de inaanmerkingneming van andere criteria ter rechtvaardiging van de aanpassing van de lijsten van sectoren waar voor 2008 en/of 2009 geen collectieve arbeidsovereenkomst inzake bijkomende opleidingsinspanningen van kracht was die jaarlijks de inspanning met 0,1 procentpunt verhoogt of die voorziet in een jaarlijkse toename van de participatiegraad aan vorming en opleiding met minstens 5 procentpunten, zoals die lijsten werden bezorgd door de algemene directie Collectieve arbeidsbetrekkingen van de fod WASO

Bij de opstelling van het advies van 26 januari 2011 over de evaluatie van de bijkomende sectorale opleidingsinspanningen voor 2008 en 2009 vonden de Raden dat de voorwaarden die in de wet van 23 december 2005 en het koninklijk besluit van 11 oktober 2007 zijn gesteld, zowel naar de letter als naar de geest van die teksten geïnterpreteerd moesten worden, zoals blijkt uit de gezamenlijke verklaringen van de sociale partners op sectorniveau. Daardoor kon worden vermeden dat sectoren die in een cao opleidingsverbintenissen zijn aangegaan die wel in overeenstemming zijn met de geest, maar niet met de letter van die wettelijke en verordenende teksten, op de negatieve lijsten zouden voorkomen.

Dat geldt met name voor de sectoren die vanouds de opleidingsinspanning van de ondernemingen uitdrukken in een tijdsvolume dat aan de opleiding wordt besteed en die in hun cao hebben voorzien in een verhoging van hun opleidingsinspanning die in de praktijk overeenstemt met de in de wet van 23 december 2005 en het koninklijk besluit van 11 oktober 2007 gevraagde verhoging.

Meer in het algemeen gaat die beschouwing op voor alle sectoren waarin de sociale partners gezamenlijk verduidelijkingen hebben verstrekt die elke ondubbelzinnigheid wegnemen over de feitelijke overeenstemming van de in een cao aangegane verbintenissen met de wettelijke en verordenende verplichtingen.

De Raden hebben geconstateerd dat in een aantal sectoren het woord "jaarlijks" niet voorkwam in de cao's om de verbintenis inzake verhoging van de opleidingsinspanningen te kwalificeren, terwijl de ondertekenende partijen wel degelijk de bedoeling hadden een jaarlijkse draagwijdte te geven aan hun verbintenis, overeenkomstig de wettelijke en verordenende verplichtingen.

De Raden hebben in dat advies van 26 januari 2011 voorgesteld dat de sectoren die in een gezamenlijke verklaring van de sociale partners van de sector hadden bevestigd dat de verbintenis een jaarlijks karakter heeft, hoewel dat niet uitdrukkelijk in de cao was vermeld, niet zouden worden opgenomen in de lijsten voor 2008 en 2009.

De Raden hebben ook de situatie in aanmerking genomen van de sectoren wier paritair comité nog niet was samengesteld of waarvan het paritair comité niet of sedert kort werkte.

Het advies van 28 november 2011 betreffende de negatieve lijst voor het jaar 2010 heeft dezelfde logica ook gevolgd.

De Raden merken op dat de fod WASO bij de vaststelling van de positieve en negatieve lijsten voor 2011 rekening heeft gehouden met de afwijkingscriteria die het mogelijk maakten om bepaalde sectoren van de negatieve lijsten te schrappen en in de positieve lijsten op te nemen voor 2008, 2009 en 2010. Ze verwelkomen die beslissing, die in de lijn ligt van hun adviezen van 26 januari 2011 en van 28 november 2011.

3.3 Voorstel voor de opstelling van de definitieve lijst van sectoren waar voor 2011 geen collectieve arbeidsovereenkomst inzake bijkomende opleidingsinspanningen van kracht is die jaarlijks de inspanning met 0,1 procentpunt verhoogt of die voorziet in een jaarlijkse toename van de participatiegraad aan vorming en opleiding met minstens 5 procentpunten

Na onderzoek van de voorgelegde lijsten en gelet op de verduidelijkingen die de sociale partners gezamenlijk hebben verstrekt, stellen de Raden, in antwoord op de adviesaanvraag van de directeur-generaal van de algemene directie Collectieve arbeidsbetrekkingen van de fod WASO, aan de minister van Werk een lijst 2011 voor van sectoren waar geen collectieve arbeidsovereenkomst inzake bijkomende opleidingsinspanningen van kracht is die jaarlijks de inspanning met 0,1 procentpunt verhoogt of die voorziet in een jaarlijkse toename van de participatiegraad aan vorming en opleiding met minstens 5 procentpunten (zie bijlage bij dit advies).

Bijlage

Voorstel voor de opstelling van de definitieve lijst van sectoren waar voor 2011 geen collectieve arbeidsovereenkomst inzake bijkomende opleidingsinspanningen van kracht is die jaarlijks de inspanning met 0,1 procentpunt verhoogt of die voorziet in een jaarlijkse toename van de participatiegraad aan vorming en opleiding met minstens 5 procentpunten

PC nummer	Benaming
101	Nationale Gemengde Mijncommissie
102 (1) (2)	Paritair comité voor het Groefbedrijf
102.08	Paritair Subcomité voor het bedrijf der marmergroeven en -zagerijen op het gehele grondgebied van het Rijk
102.11	Paritair Subcomité voor het bedrijf der lesteengroeven, coïculegroeven en groeven van slijpsteen voor scheermessen in de provincies Waals-Brabant, Henegouwen, Luik, Luxemburg en Namen
125 (1)	Paritair Comité voor de houtnijverheid
125.01	Paritair Subcomité voor de bosontginningen
125.02	Paritair Subcomité voor de zagerijen en aanverwante nijverheden
125.03	Paritair Subcomité voor de houthandel
142 (1) (3)	Paritair Comité voor de ondernemingen waar teruggewonnen grondstoffen opnieuw ter waarde worden gebracht
147	Paritair Comité voor de wapensmederij met de hand
149 (1) (4)	Paritair Comité voor de sectors die aan de metaal-, machine- en elektrische bouw verwant zijn
149.03	Paritair Subcomité voor de edele metalen
205	Paritair Comité voor de bedienden van de steenkolenmijnen
223	Nationaal Paritair Comité voor de sport
227	Paritair Comité voor de audiovisuele sector
303	Paritair Comité voor het filmbedrijf
303.01	Paritair Subcomité voor de filmproductie
315	Paritair Comité voor de handelsluchtvaart
315.02	Paritair Subcomité voor de luchtvaartmaatschappijen
318 (5)	Paritair Comité voor de diensten voor gezins- en bejaardenhulp
320	Paritair Comité voor de begrafenisondernemingen
321	Paritair Comité voor de groothandelaars-verdelers in geneesmiddelen
328(1)	Paritair Comité voor het stads- en streekvervoer
328.01	Paritair Subcomité voor het stads- en streekvervoer van het Vlaamse Gewest
328.02	Paritair Subcomité voor het stads- en streekvervoer van het Waalse Gewest
328.03	Paritair Subcomité voor het stads- en streekvervoer van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest
26	Total

(1) geen werknemers onder dit PC

(2) met uitzondering van het subcomité 102.01, 102.02, 102.03, 102.04, 102.05, 102.06, 102.07, 102.09 en 102.10 (niet samengesteld)

(3) met uitzondering van subcomité PC 142.02 en 142.04

(4) met uitzondering van subcomités 149.01, 149.02 en 149.04

(5) met uitzondering van subcomité PC 318.01 en 318.02

Woonden, onder het voorzitterschap van de heren R. TOLLET, voorzitter van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en P. WINDEY, voorzitter van de Nationale Arbeidsraad, de gemeenschappelijke plenaire vergadering van 30 oktober 2012, bij:

Leden van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven

Lid benoemd op voorstel van de representatieve organisaties van de industrie en van het bank- en verzekeringswezen:

De heer VANCRONENBURG

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de ambachten, de kleine en middelgrote handelsondernemingen en de kleinindustrie vertegenwoordigen:

De heren DEPLAE en VANDORPE

Leden benoemd op voorstel van de landbouworganisaties:

De heren GOTZEN en HAYEZ

Leden benoemd op voorstel van de representatieve organisaties die de arbeiders vertegenwoordigen:

Algemeen Belgisch Vakverbond: Mevrouw CEULEMANS

Algemeen Christelijk Vakverbond: de heren GRUMELLI en HANSSENS

Leden van de Nationale Arbeidsraad:

Werknemersorganisaties:

Algemeen Belgisch Vakverbond: de heer MAES

Algemeen Christelijk Vakverbond: de heer SERROYEN

Algemene Centrale der Liberale Vakbonden van België: de heren NOEL en VALENTIN

Woonde de vergadering bij als deskundige van de Raad:

De heer VAN DEN BERGH